

Jaarverslag 2024

over het functioneren van de ERM-certificeringsregelingen
en het RestauratorenRegister

Inhoud

1.	Samenvatting 2024	3
2.	Inleiding	5
3.	Auditorenoverleg	7
4.	Ontwikkeling en beheer richtlijnen en register	8
5.	Verslag certificering 2024 per branche	10
5.1	BRL 1000 Erkend Restauratie-architectenbureau, i.c.m. URL 1001 en URL 2001	10
5.2	BRL 2000 Erkend Monumenten Adviesbureau (EMA), i.c.m. URL 2001, URL 2002, URL 2003, URL 2004, URL 2005 en URL 2006	13
5.3	BRL 3000 Erkend Restauratie Bouwbedrijf (hoofdaannemers) i.c.m. URL 3001 en URL 4003	14
5.4	URL 4001 Historisch timmerwerk	17
5.5	URL 4002 Glaspanelen in lood	18
5.6	URL 4003 Historisch metselwerk	19
5.7	URL 4005 Betonrestauratie – Realisatie	20
5.8	URL 4006 Historisch voegwerk	21
5.9	URL 4007 Steenhouwwerk	22
5.10	URL 4009 Historisch schilderwerk	23
5.11	URL 4010 Historisch leidak	26
5.12	URL 4011 Metalen dakbedekkingen en goten	27
5.13	URL 4012 Historisch metaal (ferro)	28
5.14	URL 4014 Historisch pannendak	29
5.15	URL 5001 Houtaantasting	30
5.16	URL 6010 Hovenierswerk historische tuinen en parken	31
5.17	RestauratorenRegister	32
	Bijlage 1: Overzicht ERM-richtlijnen voor het onderhouden en restaureren van monumenten (rood en groen) per 31-12-2024	33
	Bijlage 2: Werkgebieden van de CI's	36

1. Samenvatting 2024

Jaarlijks stelt het CCvD Restauratiekwaliteit een overzicht op van het functioneren van de certificeringsregelingen en het RestauratorenRegister die door het college beheerd worden.

Aantal regelingen toegenomen, verdere aanzet tot verbetering

De ambitie van ERM is om een samenhangende, actuele en sectordekkende structuur van richtlijnen voor het onderhoud en de restauratie van gebouwde en groene monumenten tot stand te brengen. Deze zijn gericht op bedrijven.

Inmiddels is voor veel onderwerpen een richtlijn tot stand gekomen. In Bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de stand van zaken (peildatum 31 december 2024).

Certificerende instellingen

Per eind 2024 beschikten 8 certificerende instellingen over een licentie van ERM om audits uit te voeren ter beoordeling van aanvragen voor certificering en ter continuering van deze certificaten aan bedrijven:

- EBN Certification
- Control Union Certification
- Hobéon
- Kiwa Nederland
- SGS
- SKB
- SKG-IKOB
- SKH

De certificerende instellingen richten zich niet op alle richtlijnen, zij hebben ieder een of meer specialisaties. Voor een enkele richtlijn geldt dat meerdere CI's hiervoor certificaten (kunnen) verlenen.

Resultaten van de audits

Gegevens over audits staan weergegeven zoals verstrekt door de betreffende certificerende instelling(en) over verslagjaar 2024. Door de beperkte beschikbare gegevens blijkt analyse slechts beperkt mogelijk.

Trends

Het CCvD constateert dat trendanalyse lastig blijft. Voor een groot aantal richtlijnen geldt dat er pas sinds kort op wordt gecertificeerd en/of dat er slechts enkele gecertificeerden zijn. Dat bemoeilijkt meta-analyse. Verder geldt voor een aantal regelingen dat er meerdere en wisselende CI's betrokken zijn, waardoor het lastig is om ontwikkelingen goed in kaart te brengen.

Aantal gecertificeerde bedrijven per branche in 2024

Het aantal certificaten voor de ERM-richtlijnen is in 2024 in aantallen gelijk gebleven (290 certificaten). Een aantal bedrijven heeft meerdere certificaten (voor verschillende vestigingen). In onderstaande tabel staat het aantal certificaten per regeling zoals gefactureerd door stichting ERM over het boekjaar 2024.

Bij enkele regelingen neemt het aantal certificaten toe; met name bij schildersbedrijven. Ook wordt groei voorzien onder de architectenbureaus.

Verder is het de toename van het aantal geregistreerden voor het RestauratorenRegister hoopgevend: van 16 naar 30. En voor 2025 wordt verdere toename verwacht.

Op details kunnen aantallen afwijken in de verslaglegging door CI's in de navolgende paragrafen. Dit is dan bijvoorbeeld het gevolg van het feit dat een bedrijf (of vestiging) heeft aangegeven de certificering te stoppen en dat daarom geen audit heeft plaatsgevonden, terwijl voor de rest van 2024 het certificaat administratief nog wel meetelt. Of een audit heeft bijvoorbeeld in 2024 nog wel plaatsgehad, maar verlenging vond administratief pas plaats in 2025.

Verder is in onderstaande tabel sprake van aantallen certificaten, terwijl in de tabellen per regeling sprake is van certificaathouders.

Tabel: Ontwikkeling van het aantal certificaten in de periode 2020 – 2024 (per einde jaar)

Document	Eind 2024	Eind 2023	Eind 2022	Eind 2021	Eind 2020
URL 1001 Visie & Ontwerp	25	24	22	19	18
URL 2001 Bouwtechnisch advies	33	35	31	26	22
URL 2002 Molenadvies	4	4	4	4	3
URL 2003 Betonrestauratie - Advies	1	1	1	0	0
URL 2004 Kleurhistorisch onderzoek	0	0	0	0	0
URL 2005 Gebouwinspecties	3	5	4	4	2
URL 2006 Schouwen van gebouwde monumenten	0	0	0	0	-
URL 3001 Houtconstructies	54	56	56	55	51
BRL 3500 Molens (molenmakers)	8	10	8	7	5
URL 4001 Historisch Timmerwerk	6	7	7	5	6
URL 4002 Glaspanelen in lood	1	1	1	1	1
URL 4003 Historisch Metselwerk	58	61	59	57	54
URL 4004 Riet	0	0	0	0	0
URL 4005 Betonrestauratie – Realisatie	5	3	3	3	-
URL 4006 Historisch Voegwerk	10	8	9	8	7
URL 4007 Steenhouwwerk	4	4	4	4	4
URL 4008 (<i>gereserveerd</i>)	-	-	-	-	-
URL 4009 Historisch Schilderwerk	37	26	23	19	16
URL 4010 Historisch Leidak	13	14	14	14	14
URL 4011 Metalen dakbedekkingen en goten bij monumenten	13	14	12	12	9
URL 4012 Historisch Metaal (ferro)	3	6	8	8	8
URL 4013 Historisch Parket	0	0	0	0	0
URL 4014 Historisch Pannendak	1	1	0	0	0
URL 5001 Houtaantasting	7	6	5	3	4
URL 6001 Tuinhistorisch onderzoek	-	-	-	-	-
URL 6010 Hovenierswerk historische tuinen en parken	4	4	4	1	1
URL 7010 Historische orgels	-	-	-	-	-
URL 2826-08 Gevelreiniging	0	0	0	0	-
Totaal aantal certificaten	290	290	275	250	225

(‘-’ betekent: certificatie nog niet mogelijk; ‘0’ betekent: nog geen certificaat toegekend)

Toelichting:

ERM-gecertificeerde bedrijven/bureaus zijn gecertificeerd voor een bepaalde uitvoeringrichtlijn (URL) in combinatie met een beoordelingsrichtlijn (BRL), zoals BRL 1000 (voor architectenbureaus), BRL 2000 (voor adviseurs, waaronder ook architecten), BRL 3000 (hoofdaannemers) en BRL 4000 (gespecialiseerde aannemers). In deze tabel is het aantal certificaten per URL weergegeven.

Voor BRL 3500 Molenmakers geldt dat er geen sprake is van een bijbehorende URL. Vandaar dat certificering alleen plaats vindt op basis van de BRL.

In bovenstaande tabel staan de BRL/URL-en die eind 2024 van kracht waren of in ontwikkeling waren. De aangegeven nummers van de uitvoeringsrichtlijnen zijn de huidige; eerder golden mogelijk nog andere benamingen.

2. Inleiding

De certificerende instellingen rapporteren ieder jaar aan het Centraal College van Deskundigen (CCvD) Restauratiekwaliteit over de door hen uitgevoerde toetsing op de geldende beoordelings- en uitvoeringsrichtlijnen die zijn ondergebracht bij Stichting ERM. Deze rapporten vormen samen de basis voor het onderhavige jaaroverzicht. Het jaaroverzicht stelt het CCvD in staat om het functioneren van de richtlijnen in praktijk te beoordelen en op basis daarvan zo nodig aanvullende afspraken te maken over inhoud of gebruik van de richtlijnen.

Richtlijnen en certificatie

In samenwerking met de brancheorganisaties, bedrijven en overheden zijn uitvoerings- en beoordelingsrichtlijnen vastgesteld (of in ontwikkeling) op grond waarvan individuele bedrijven erkend kunnen worden wat betreft het leveren van Restauratiekwaliteit (zie bijlage 1).

Een certificeringsregeling bevat de afspraken die gemaakt zijn over de juiste manier om onderhoud en restauratie aan monumenten uit te voeren (norm) en over het aantoonbaar en het systematisch borgen van die kwaliteit (borging). In veel gevallen is de norm beschreven in een apart document (uitvoeringsrichtlijn). Het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit stelt de regelingen vast en doet zo nodig uitspraken over de juiste toepassing van de regeling.

Het toezicht op het hanteren van de afspraken in praktijk berust bij een onafhankelijke partij, de certificerende instelling. In 2024 beschikten acht certificerende instellingen over een ERM-licentie om de audits ter beoordeling van aanvragen en continuering van deze certificaten te verzorgen: CUC, EBN, Hobéon, Kiwa, SKB, SGS, SKG-IKOB en SKH.

Zie voor de werkgebieden van deze CI's Bijlage 2.

Gecertificeerde bedrijven mogen het keurmerk Erkende Restauratiekwaliteit voeren. Met het keurmerk en bijbehorend logo is het bedrijf ook visueel herkenbaar als bedrijf dat voldoet aan de kwaliteitseisen die aan vakkundige restauratiebedrijven worden gesteld. In 2025 wordt een nieuw logo geïntroduceerd.

Registratie

Sinds 2019 is het RestauratorenRegister operationeel voor de meeste specialisaties bij het conserveren en restaureren van roerende monumenten en kunst.

Het kwalificeren van personen tot RegisterRestaurator of Senior RegisterRestaurator gebeurt door een toetsende instelling op basis van de Leidraad Vakbekwaamheidseisen. De RegisterRestaurator mag bijgaand logo voeren.

Het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit

Het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit is verantwoordelijk voor het juist functioneren van de certificeringsregelingen, andere documenten en het register die onder haar beheer zijn gebracht. Het College stelt (wijzigingen van) de tekst van de regelingen, documenten en het register vast.

Het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit is breed samengesteld zodat alle partijen die bij de kwaliteit van onderhoud en restauratie van monumenten betrokken zijn, zich in het college vertegenwoordigd kunnen voelen. Het college bestaat uit brancheorganisaties van uitvoerende bedrijven zoals leveranciers van diensten (aannemers, architecten, specialisten, restauratoren), opdrachtgevers (zowel publieke als private opdrachtgevers) en gemeenten in de rol van bevoegd gezag en andere betrokkenen zoals de provincies en de RCE. Een (jaarlijks wisselende) vertegenwoordiging van de certificerende instellingen neemt deel als toehoorder. Het college heeft een onafhankelijke voorzitter. Het bureau van ERM verzorgt het secretariaat van het Centraal College van Deskundigen.

De samenstelling van het Centraal College van Deskundigen was aan het eind van het verslagjaar 2024 als volgt:

Naam	Functie (aandachtsgebied)	Namens
Dhr. R. van Hees	Voorzitter	ERM
Dhr. C. Braak	Secretaris	ERM
Mw. M. Alkemade	Lid (certificerende instelling)	De certificerende en toetsende instellingen
Dhr. E.J. De Bont	Lid (adviseur KOMO-stelsel)	Stichting KOMO
Dhr. S. Cuppens	Lid (hoofdaannemer)	Vakgroep Restauratie (VR)
Mw. J. van Dam	Lid (architect)	Vereniging Architecten Werkzaam in de Restauratie (VAWR)
Dhr. B. Endevoets	Lid (gespecialiseerd aannemer)	Platform Gespecialiseerde Aannemers
Mw. I. Finaly	Lid (opdrachtgever privaat)	Federatie Instandhouding Monumenten (FIM)
Dhr. J. Heijdra	Lid (provincie)	Provincies
Mw. J. Hennig	Lid (opdrachtgever publiek)	Raad voor Rijksvastgoed (RVR)
Dhr. M. van Hunen	Lid (waarnemer)	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)
Mw. N.C. Miedema	Lid (restaurator - uitvoerend)	Restauratoren Nederland, A.R.A., Restauratie Convergent, VRN
Dhr. R.A. Slotema	Lid (gemeente)	Federatie Grote Monumentengemeenten (FGM)
Dhr. G. Tutert	Lid (opdrachtgever privaat)	Federatie Instandhouding Monumenten (FIM)

3. Auditorenoverleg

Op dinsdag 3 december 2024 vond voor de eerste keer een (informeel) overleg plaats tussen Stichting ERM, Certificerende Instellingen en systeem- en vakauditoren. Een bijeenkomst met als doel elkaar te informeren over elkaars werkzaamheden. Deze bijeenkomst was bedoeld om de auditoren actief bevragen naar hun ervaringen in het veld. Dit geeft meer inzicht in het proces van aanvraag tot het verkrijgen van een ERM-licentie. Ook bood deze bijeenkomst een mogelijkheid om elkaar te ontmoeten en ervaringen uit te wisselen.

Ontwikkelingen die momenteel spelen zijn: moeten we niet naar meer eenvoudige richtlijnen? En zo ja, hoe? In ieder geval worden momenteel de mogelijkheden van samenwerking tussen Kennis & Kunde en Stichting ERM verkend. Volstaat bijvoorbeeld een kortere, versimpelde, werkinstructie? Hoe vertaal je de theorie naar de steiger toe?

Zo wordt gesteld dat uitvoeringsrichtlijnen bij de projectleiding redelijk geland zijn, maar dat het nog niet goed is doorgewerkt daar de werkvloer. Het verder uitwerken van werkinstructies/checklisten is een mogelijkheid.

Bij kwaliteitsborging staat ook het borgen van vakmanschap centraal. Er is een gebrek aan toename van vakmensen, door cursussen en opleidingen, en mogelijk een meester-gezel-systeem. Bij audits is het beoordelen op een scholingsplan en het overdragen van kennis daarom belangrijk.

Door auditoren wordt gesuggereerd om ERM-certificering vaker als voorwaarde te stellen bij subsidiëring; dit blijft een aandachtspunt voor ERM bij overleg met subsidieverleners (overheden).

Voor de komende jaren is de Wet Kwaliteitsborging (Wkb) een aandachtspunt, hoewel nog niet zozeer actueel voor monumenten. Voor monumenten zijn vooral de aanpassing in het Burgerlijk Wetboek nu van belang. Voor de auditoren zal vooral het opleverdossier van belang zijn, en overeengekomen afspraken over bijvoorbeeld financiële zekerstelling. De richtlijnen worden hierop aangepast, waar nodig.

Vanuit de auditoren wordt gevraagd om meer aandacht voor overlap van ERM-richtlijnen met NEN-ISO-normen. Mogelijk kan bij certificering 'dubbel werk' worden voorkomen. Verder wordt aangedragen om te kijken naar eventueel nut van het beoordelen van een werk achteraf (na oplevering).

Vanuit Stichting ERM is er behoefte aan meer inzicht in de wijze waarop audits worden uitgevoerd. Checklists worden niet door alle CI's hetzelfde gehanteerd.

De frequentie van eens per anderhalf jaar overleg, eventueel gekoppeld aan een restauratiebezoek, wordt algemeen ondersteund.

4. Ontwikkeling en beheer richtlijnen en register

Stichting ERM is opgericht om de kwaliteit van het onderhouden en restaureren van monumenten op een breed gedragen kwaliteitsniveau te brengen en te houden. De activiteiten zijn gericht op overheden in de rol van bevoegd gezag, op opdrachtgevers en op opdrachtnemers (architecten, adviseurs, aannemers, restauratoren). Dit verslag beperkt zich tot de richtlijnen en het RestauratorenRegister.

Om de kwaliteit van restauraties en onderhoud aan monumenten te borgen zijn (en worden) richtlijnen voor de uitvoering van diverse werkzaamheden opgesteld. De ambitie is om te komen tot een sectorbrede set van richtlijnen en een register. De documenten moeten onderling zijn afgestemd (wat betreft structuur, begrippen, uitgangspunten), zodat deze niet alleen voor de betreffende branche, maar ook voor andere branches, voor opdrachtgevers en overheden (subsidies, vergunningen, toezicht) optimaal inzichtelijk en hanteerbaar zijn.

Ontwikkeling richtlijnen

De stand van zaken in de ontwikkeling van de richtlijnen is vermeld in Bijlage 1.

Stichting ERM heeft in 2024 gewerkt aan nieuwe versies van 2007 Bouwhistorisch onderzoek en URL 4015 Beglazing met vlakglas in vensters. Deze worden naar verwachting vastgesteld in 2025. Ook de actualisatie van URL 6001 Tuinhistorisch onderzoek is opgestart. In 2025 wordt ook een nieuwe versie gepresenteerd van BRL 1000.

Verder is opgestart de actualisatie van BRL 3000 Erkend Restauratie Bouwbedrijf en URL 3001 Historische Houtconstructie. Dat geldt ook voor het ontwikkelen van twee nieuwe URL-en: een voor verduurzamingsadvies en een voor advies bij het installeren van energie-installaties in monumenten, met als doel te komen tot vaststelling in 2026. De paragraaf m.b.t. verduurzaming in URL 2001 zal dan komen te vervallen.

Twee bestaande richtlijnen dateren al van vóór 2017: URL 4006 Historisch Voegwerk (2015) en URL 4012 Historisch metaal (2016). Besloten is om voor URL 4006 Historisch Voegwerk een actualisatieproces op te starten. Tot slot zijn ontwikkelingen gaande om te komen tot een URL 4008 voor Stucwerk.

Vanwege de aanpassingen in wetgeving (Omgevingswet, Wkb en aanpassingen in het Burgerlijk Wetboek) per 1 januari 2024 is aanpassing nodig van de ERM-richtlijnen. Dit zal in 2025/2026 worden uitgevoerd, waarbij ook andere aandachtspunten worden meegenomen.

Ontwikkeling RestauratorenRegister

Het RestauratorenRegister kent inmiddels 30 specialismen.

Aangesloten brancheverenigingen

De volgende brancheverenigingen zijn (peildatum 31 december 2024) aangesloten bij Stichting ERM:

- Vakgroep Restauratie (restauratiebouwbedrijven) (VR)
- Vereniging van Architecten Werkzaam in de Restauratie (VAWR)
- Vereniging Timmerwerk Restauratie (VTR)
- Vereniging Restauratie Steenhouwers (VRS)
- Nederlands Gilde van Kunst-, Sier- en Restauratiesmeden (NGK)
- Nederlandse Vereniging van Leidekkers (NVvL)
- OnderhoudNL / de Restauratie Schildersbedrijven
- Gebouwschil Nederland
- Vereniging Voeggarant
- De Zinkmeesters
- Gilde Metalen Dakdekkers
- Vereniging Adviesbureaus Monumenten (VAM)
- Ondernemersvereniging van Glazeniers (OVG)
- Nederlandse Vereniging van Molenmakers (NVvM)
- Vakfederatie Rietdekkers
- Rietdekkersgilde
- Art Restorers Association (ARA)
- Restauratoren Nederland (RN)
- Vereniging Restauratoren Noord (VRN)
- Vereniging van Erfgoedhoveniers (VvEH)

Model Restauratiebestek

ERM beheert in samenwerking met Stabu (onderdeel van Ketenstandaarden) het model voor het Restauratiebestek.

Conformiteit met regelgeving

Een opdrachtgever, overheid of uitvoerend bedrijf moet erop kunnen vertrouwen dat de ERM-richtlijnen niet alleen inhoudelijk, maar ook juridisch correct zijn. ERM-documenten worden getoetst op wet- en regelgeving. Waar aanpassingen nodig zijn, worden deze verwerkt. De richtlijnen gaan er echter primair vanuit dat de gebruikers bekend zijn met de geldende wet- en regelgeving en zich hieraan houden. Waar zinvol wordt verwezen naar bronnen.

Afstemming met Kennis-en-Kunde-regeling

De Kennis-en-Kunde-regeling (van oorsprong Gelders) en de ERM-regelingen zijn op elkaar afgestemd, met inachtneming van de verschillen tussen beide regelingen. Voor (een deel van) de uitvoeringsregelingen onder de BRL-en 3000, 4000 en 6000 bestaan er inmiddels mogelijkheden tot certificering in combinatie met de K+K-regeling.

Overleg is gaande over verdergaande afstemming tussen beide regelingen.

Relatie met onderwijs

ERM werkt samen met de restauratiebranche, het onderwijs en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed bij het ontwikkelen van opleidingen voor zo veel mogelijk restauratiedisciplines, die aansluiten bij de behoefte van de restauratiesector en de arbeidsmarkt. Het Nationaal Centrum Erfgoedopleidingen (NCE) beheert en ontwikkelt deze opleidingen voor erfgoedprofessionals. Deze opleidingen sluiten aan op de uitvoeringsrichtlijnen van Stichting ERM.

Richtlijnen en instandhoudingssubsidie

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed verwijst bij aanvragen voor de Subsidieregeling instandhouding monumenten (SIM) naar uitvoeringsrichtlijnen van ERM. De richtlijnen worden van toepassing verklaard voor zover dat voor het betreffende project relevant is.

5. Verslag certificering 2024 per branche

5.1 BRL 1000 Erkend Restauratie-architectenbureau, i.c.m. URL 1001 en URL 2001

BRL 1000 (versie 2.1 d.d. 21 mei 2021) beschrijft de borging van de kwaliteit van de werkzaamheden van restauratie-architectenbureaus. De BRL 1000-gecertificeerde architectenbureaus laten zich daarbij certificeren voor twee uitvoeringsrichtlijnen:

- URL 1001 Restauratievisie en ontwerp (versie 1.0 d.d. 6 november 2020): een uitvoeringsrichtlijn voor visie en ontwerp wat betreft transformatie, onderhoud, restauratie en verduurzaming.
- URL 2001 Bouwkundig Advies (versie 3.1 d.d. 6 november 2020): Uitvoeringsrichtlijn voor technische uitwerking en bouwbegeleiding van transformatie, onderhoud, restauratie en verduurzaming. (Certificering voor deze URL is ook mogelijk onder BRL 2000, zie par. 4.2).

Tijdens audits wordt het kantoor van het te beoordelen bureau bezocht en ook projecten in uitvoering. Tijdens de Initiële toets en de vierjaarlijkse Herhalingstoets wordt de interne organisatie en het kwaliteitsmanagementsysteem conform BRL 1000 besproken. Actuele projecten worden getoetst op de kwaliteitscriteria uit de URL 1001 en URL 2001. Verantwoording en vastlegging van restauratiekeuzes is daarbij een belangrijk onderwerp. Na controletoetsen in het tweede, derde en vierde jaar vindt een herhalingstoets plaats, en vervolgens weer drie controletoetsen, etc. Bij de controletoetsen wordt steekproefsgewijs gecontroleerd of het bureau nog aan de eisen voldoet en of eerdere bevindingen adequaat zijn aangepakt of verholpen.

In 2024 zijn alle bureaus beoordeeld op de BRL 1000 en de URL-en 1001 en 2001. Certificering wordt uitgevoerd door Hobéon. Erkende architecten verenigen zich in de Vereniging van Architecten Werkzaam in de Restauratie (VAWR).

BRL 1000: Statistieken certificering

	2024	2023	2022	2021	2020
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	20	18	16	18	18
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	20 ¹	20 ²	18 ³	16 ⁴	18
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	1	2	2	0	1
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	21	20	18	16	9
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	20	19	18	16	9
Aantal niet-uitgevoerde audits	0	0	0	0	0
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	1	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0	0	2	1
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0

Er is één nieuw bureau bijgekomen, waar een initiële toets heeft plaatsgevonden. Daarnaast is één audit niet uitgevoerd omdat het niet lukte een afspraak met het bureau te maken. Ook is een certificaat beëindigd na een klacht.

¹ Enkele bedrijven hebben meerdere vestigingen; in totaal betreft het 25 certificaten.

² Enkele bedrijven hebben meerdere vestigingen; in totaal betreft het 24 certificaten.

³ Enkele bedrijven hebben meerdere vestigingen; in totaal betreft het 22 certificaten.

⁴ Enkele bedrijven hebben meerdere vestigingen; in totaal betreft het 20 certificaten.

Controleaspecten/toetspunten

(A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)
 Paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven.

Toetspunt	Omschrijving eis	Aandachtspunt	Verbeterpunt	Tekortkoming
BRL 1000 Erkend Restauratie-architectenbureau, versie 2.1				
2	Eisen aan de organisatie	4	1	
2.1	Bedrijfsprofiel	1		
2.2	Eisen aan de interne organisatie	1		
2.2.1	Kwaliteitshandboek	1		
2.4	Scholingsplan	1	1	
4	Eisen aan het kwaliteitssysteem	10		
4.1	Eisen aan het kwaliteitssysteem	4		
4.2a	Management review	6		
Subtotaal		14	1	
URL 1001 Restauratievisie en ontwerp, versie 1.0				
3	Visie			
3.2 en 3.3	Visie	3		
Subtotaal		3		
URL 2001 Bouwkundig advies monumenten (incl. verduurzaming) versie 3.1				
4	Eisen aan ingrepen op basis van een plan (planvorming, uitvoering en directie)			
4.3.2	Technisch ontwerp – bestek (gebruik URL-en ERM)	1		
8	Eisen aan kennis en ervaring			
8.1	Organisatie	1		
Subtotaal		2		
TOTAAL		19	1	

In 2024 zijn er tijdens audits geen tekortkomingen geconstateerd. Wel zijn er 19 aandachtspunten gesignaleerd en 1 verbeterpunt. Deze resultaten zijn vergelijkbaar met die van 2023.

Tot enkele jaren geleden zijn de audits voor deze richtlijn bij deze CI uitgevoerd door één lead auditor. Inmiddels zijn dat er drie. De CI heeft in september 2024 een 'kalibratiesessie' gehouden met zowel de lead auditoren als de vakauditoren voor afstemming bij certificering voor deze richtlijn.

Ontwikkelingen en trends

De CI constateert dat veel architectenbureaus (nog steeds) zoekende zijn hoe men de richtlijnen uit BRL en URL's in het eigen bedrijfsproces en kwaliteitsbeleid (kwaliteitszorgsysteem) 'handen en voeten' geeft. De inmiddels opgestarte pilot om BRL 1000 ter herijken zal daarvoor naar verwachting handvatten gaan bieden.

Ook meldt de CI dat er steeds meer architectenbureaus zijn met een niet-traditioneel, ambachtelijk restauratieprofiel die in aanmerking willen komen voor het ERM-certificaat, mogelijk als gevolg van de trend dat grote opdrachtgevers het ERM-certificaat voor BRL 1000 als voorwaarde stellen bij aanbestedingen. Ook roept de Vereniging van Architecten Werkzaam in de Restauratie (VAWR) haar leden op om zich te laten certificeren en is het ERM-certificaat zelfs een voorwaarde voor lidmaatschap.

Het is volgens de CI voor deze architectenbureaus niet eenvoudig zich te laten certificeren voor BRL 1000 en de bijbehorende URL-en. En dan met name URL 2001, waar veel ambachtelijke eisen in staan. De focus ligt bij een deel van deze bureaus qua bedrijfsprofiel en geschiedenis vooral op modern ontwerp (vaak nieuwbouw – maar ook en steeds vaker – op herbestemming, verduurzaming of toevoegingen aan bestaande bouw; monument of niet). Herbestemming en transformatie is nu bijna de kern geworden van de architectuuropdrachten. De CI constateert dat moderne ontwerp bureaus vaak over minder kennis en ervaring beschikken met betrekking tot restauratietechniek, visie en traditionele technieken en materialen. Certificering van deze bureaus kost zowel voor de bureaus zelf als voor de auditoren extra inspanning.

Er wordt groeiende interesse geconstateerd voor het ERM-certificaat, maar er is ook zorg over het behoud van kwaliteit in de gehele restauratieketen (van ontwerp en advies t/m onderhoud en uitvoering).

De verduurzamingsopgave vereist van architectenbureaus (en monumentenadviesbureaus) veel en actuele kennis van materialen, installaties en bouwfysica, maar vraagt ook steeds meer van de visie van het bureau op de gevolgen van verduurzaming voor de monumentale waarden. In de audits is dit toetspunt en gespreksonderwerp de afgelopen jaren steeds belangrijker geworden.

Tot slot

Drie nieuwe bureaus hebben aangegeven op te willen gaan voor certificering in 2024, maar in dit jaar zijn nog niet de initiële toetsen uitgevoerd.

In 2025 wordt BRL 1000 herzien. De paragraaf met betrekking tot verduurzaming in URL 2001 wordt verzelfstandigd in een eigen richtlijn. Dit is gestart in 2025, het resultaat wordt verwacht in 2026.

5.2 BRL 2000 Erkend Monumenten Adviesbureau (EMA), i.c.m. URL 2001, URL 2002, URL 2003, URL 2004, URL 2005 en URL 2006

Sinds mei 2021 geldt voor *BRL Erkend Monumenten Adviesbureau (EMA)* (BRL ERM 2000) versie 5.0.

De bijbehorende richtlijnen zijn:

- URL 2001 *Bouwkundig Advies Monumenten* (versie 3.1, d.d. 6 november 2020), URL 2002 *Molenadvies* (versie 1.0, d.d. 20 maart 2015)
- URL 2002 *Molenadvies* (versie 1.1, d.d. 20 maart 2015)
- URL 2003 *Betonrestauratie - Advies* (versie 1.1, d.d. 21 mei 2021)
- URL 2004 *Kleurhistorisch onderzoek* (versie 1.0, d.d. 17 juni 2016)
- URL 2005 *Gebouwinspecties* (versie 1.1, d.d. 6 mei 2020)
- URL 2006 *Schouwen van gebouwde monumenten* (versie 1.0, d.d. 21 mei 2021)

Adviesbureaus die zich willen laten certificeren voor BRL EMA 2000 kunnen kiezen voor een of meer van de bijbehorende URL's. Onder voorwaarden kunnen audits voor verschillende URL-en gecombineerd worden uitgevoerd.

Certificering wordt verzorgd door Hobéon en SKG-IKOB (de laatste alleen voor URL 2003). Voor de URL-en 2004 en 2006 zijn nog geen certificaten verleend.

Eind 2024 waren 10 adviesbureaus gecertificeerd onder BRL 2000. Acht van hen zijn gecertificeerd voor URL 2001 Bouwkundig advies, waarvan drie ook voor Molenadvies en twee andere voor ook URL 2005 Gebouwinspecties. Daarnaast was er één adviesbureau gecertificeerd voor alleen URL 2002 Betonrestauratie-advies en één bureau alleen voor URL 2005 Gebouwinspecties.

Daarnaast zijn er ook 20 architectenbureaus gecertificeerd voor URL 2001 Bouwkundig advies (zie verslaglegging hierover in paragraaf 4.1) en één daarvan ook voor BRL 2002 Molenadvies.

Het resultaat is: 30 certificaathouders (20 architectenbureaus en 10 adviesbureaus) voor een van de advies-URL-en, met als gevolg 28 certificaathouders voor URL 2001, 4 voor URL 2002, 1 voor URL 2003 en 3 voor URL 2005. Van één certificaathouder is het certificaat ingehouden na een klacht (zie onder BRL 1000).

BRL1000/BRL 2000 voor advies-URL-en: statistieken certificering

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	30	29	24	23	13	7
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	29	30	29	24	23	13
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	0	2	5	2	11	6
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	30	29	29	24	23	12
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	30	28	29	24	23	12
Aantal niet-uitgevoerde audits	0	0	0	0	0	1
Aantal ingetrokken certificaten	1	1	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	1	0	2	0	1
Ontvangen klachten van derden	1	1	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	1	0	0	0	0

Er worden hier geen bevindingen weergegeven voor de certificaten van de *adviesbureaus* die zich lieten certificeren voor BRL 2000 in combinatie met de adviesrichtlijnen, omdat deze te veel te herleiden kunnen zijn tot een specifieke certificaathouder. In totaal betrof dit 4 aandachtspunten, geen verbeterpunten of tekortkomingen. Voor de bevindingen van de audits bij *architecten* voor URL 2001 zie paragraaf 4.1.

Tot slot

De paragraaf met betrekking tot verduurzaming in URL 2001 wordt verzelfstandigd in een eigen richtlijn. Hobéon meldt dat er belangstelling is voor toetreding in 2025.

5.3 BRL 3000 Erkend Restauratie Bouwbedrijf (hoofdaannemers) i.c.m. URL 3001 en URL 4003

Bij de uitvoering van werken als hoofdaannemer in de restauratie is in 2022 de *Beoordelingsrichtlijn Erkend Restauratie Bouwbedrijf (BRL 3000 ERB)* versie 2.3 d.d. 06-11-2020 van toepassing. Bedrijven worden aan deze BRL getoetst op bedrijfsorganisatie en restauratievakmanschap.⁵

Sinds 2018 zijn hoofdaannemers die certificering aanvragen voor BRL 3000 verplicht zich ook te laten toetsen op URL 3001 Historische houtconstructies (in 2022: versie 1.1, d.d. 6-11-2022) én URL 4003 Historisch metselwerk (in 2022: versie 1.3, d.d. 6-11-2022). Uitzondering zijn aannemers voor alleen waterbouwkundige werken; deze kunnen zich ook alleen voor URL 4003 laten certificeren.

Kiwa Nederland en EBN waren in 2024 gerechtigd de certificering uit te voeren voor BRL 3000 in combinatie met URL 3001 en URL 4003.

BRL 3000: Statistieken certificering

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	54	55	55	53	47	13
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	52	54	55	55	53	14
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	0	0	1	3	6	2
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	54	55	55	51	53	14
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	54	55	54	53	53	14
Aantal beëindigde certificaten	2	0	1	1	0	1
Aantal opgeschorte certificaten	0	1	0	0	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	1	0
Sancties/vervolgacties (extra bezoeken)	0	0	0	0	0	0

Per eind 2024 waren 52 certificaten geldig voor BRL 3000, waarvan 40 toegekend door EBN en 12 door Kiwa. Twee bedrijven waren alleen gecertificeerd voor waterbouwkundige werken en deze zijn daarnaast dus alleen gecertificeerd voor URL 4003. De andere bedrijven hadden een certificaat voor zowel URL 3001 als URL 4003.

⁵ ERB-erkende bedrijven voldoen ook aan de Kennis+Kunde-regeling van de provincie Gelderland wat betreft metselen en timmeren.

Controleaspecten/toetspunten

(A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)

Paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven.

BRL 3000	Controleaspect	A	V	T
H4 Eisen aan het bedrijf				
4.2	Inschrijven handelsregister	1		
4.5	Continuïteit en integriteit	4		
4.9	Beoordeling van toeleveranciers en onderaannemers			1
4.12.1	Bedrijfsvoering	1		
4.12.1	Kennis en opleiding	4		
4.12.2	Disciplines eigen personeel	1		
4.12.4	Kennis en ervaring	2		
4.12.5	Opleiding	4		
4.12.6	Scholingsplan	2		
4.13	Projectregistraties	2		
<i>Subtotaal</i>		21	-	1
H5 Eisen aan de organisatie				
5.3.3	Vergunningen en aanvullende eisen	1		
5.3.4	Onderaanneming	1		
5.3.5	Bevestigingen opdracht	1		
<i>Subtotaal</i>		3	-	-
H7 Eisen aan het proces				
7.1.2	Projectplannen	3		
7.1.3	Werkplannen	1		
7.1.4	Keuringsplannen	1		
<i>Subtotaal</i>		5	-	-
H9 Eisen aan het kwaliteitssysteem				
9.3	Directiebeoordeling (management review)	2		1
9.6	Interne audits	1	1	1
<i>Subtotaal</i>		3	1	2
Totaal		32	1	3

URL 3001	Controleaspect	A	V	T
Normspeciek URL 3001				
3.2	Vorbereiding	1		
3.3.1	Ontmantelen van houtconstructies	1		
3.4	Vulmiddelen	1		
4.4	Diversen (smeedwerk, bevestigingsmiddelen, lijmen, vulmiddelen, waterkerende en dampremmende folies en (grond)verfsystemen)	1		
Totaal		4	-	-

URL 4003	Controleaspect	A	V	T
Normspecifiek URL 4003				
3.2	Vorbereiding	5		
3.5	Eisen aan de opleveringscontrole	1		
4.11	Keuze baksteen en compatibiliteit	1		
4.12	Metselmortel	1		
Totaal		8	-	-

Trends

Veel bedrijven maken gebruik van geautomatiseerde systemen om projectdossiers en checklists te beheren. Dit wijst op een trend richting digitalisering van kwaliteitsborging en procesbeheer.

Meerdere bedrijven zijn actief betrokken bij vakopleidingen en bijscholingstrajecten, wat duidt op een structurele investering in kennisontwikkeling en vakmanschap.

De meeste bedrijven hanteren gestructureerde werkvoorbereiding en uitvoering, met duidelijke aandacht voor samenwerking binnen restauratieprojecten.

Bij sommige bedrijven zijn gedurende meerdere jaren dezelfde verbeterpunten blijven bestaan, wat heeft geleid tot extra audits en dreiging van intrekking van certificering.

Sommige bedrijven onderscheiden zich door hun betrokkenheid bij prestigieuze projecten (zoals koninklijke stallen en rijksmonumenten), wat hun toonaangevende positie in de sector onderstreept.

Bij de best presterende bedrijven zijn alle fasen van het werkproces (van contractvorming tot nazorg) volledig geïntegreerd in digitale systemen, wat zorgt voor transparantie en controleerbaarheid.

Een opvallend positief punt is het enthousiasme en de betrokkenheid van medewerkers. In vrijwel alle audits wordt dit expliciet benoemd als kracht van het bedrijf. Dit draagt bij aan de continuïteit van vakmanschap en kennisoverdracht.

De auditrapporten tonen een sector in ontwikkeling, waarin digitalisering, vakmanschap en kwaliteitsborging centraal staan. Hoewel er bij sommige bedrijven nog structurele verbeterpunten zijn, laat het merendeel een duidelijke professionalisering zien. De betrokkenheid bij opleidingen en het gebruik van moderne tools zijn belangrijke pijlers voor toekomstbestendige restauratiepraktijken.

5.4 URL 4001 Historisch timmerwerk

Inleiding

Voor historisch timmerwerk door restauratietimmerbedrijven geldt BRL ERM 4000 (versie 2.0, d.d. 21 mei 2021) in combinatie met URL 4001 Historisch Timmerwerk (versie 1.1, d.d. 6-11-2020). Audits en certificering zijn in 2024 uitgevoerd door SKH, Kiwa en EBN. De audits vinden twee keer per jaar plaats.

URL 4001: Statistieken certificering

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal certificaathouders aan het begin van het verslagjaar	6	7	5	6	6	6
Aantal certificaathouders aan het eind van het verslagjaar	6	6	7	6	6	6
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	0	0	2	0	0	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	12	14	14	12	6	12
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	12	11	12	12	6	12
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	1	0	1	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0	0

Voor BRL 4000 en URL 4001 zijn er in 2024 enkele aandachtspunten uitgeschreven en één verbeterpunt.

Controleaspecten/toetspunten. Paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven.
 (A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)

BRL 4000	Controleaspect	A	V	T
Normspecifiek BRL 4000				
2.4	Ervaring		1	
4.1.2	Vastlegging volgens de restauratieladder	2		
<i>Subtotaal</i>		2	1	

URI 4001	Controleaspect	A	V	T
Normspecifiek URL 4001				
3.1.2	Restauratiecategorieën	1		
3.3.2	Beschermende maatregelen	1		
3.4.8	Opsluitende verbindingen	1		
3.5	Verwerking geveltimmerwerk op de bouwplaats	1		
4.1.1	Uitgangspunten voor het nemen van beslissingen bij onderhoud en restauratie, ethiek	1		
4.4.10	Bevestigingsmiddelen	1		
5.5	Proeven van bekwaamheid trappen	1		
<i>Subtotaal</i>		8		

5.5 URL 4002 Glaspanelen in lood

Glazeniersbedrijven konden zich in 2024 laten certificeren voor URL 4002 Glaspanelen in lood (versie 1.2, d.d. 26 juni 2015) in combinatie met de Beoordelingsrichtlijn Onderhoud en Restauratie van Monumenten (BRL ERM 4000 versie 2.0, d.d. 21-05-2021).

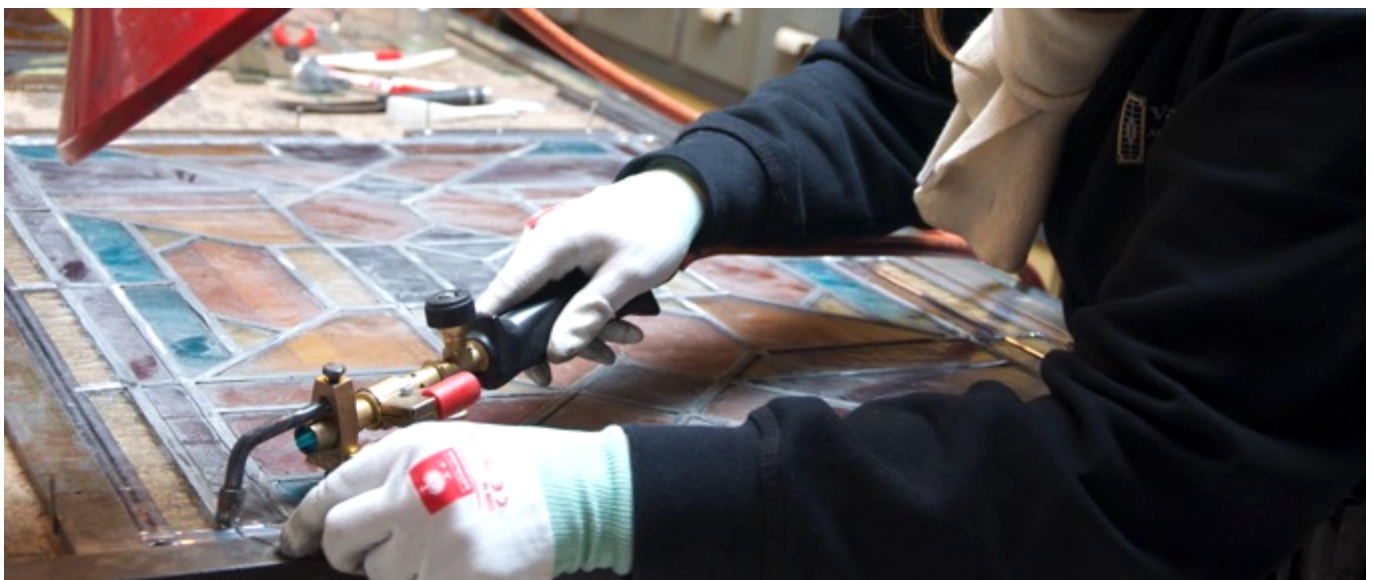
Een certificaathouder kan een procescertificaat behalen voor toepassingsgebied(en) vooronderzoek/advies met betrekking tot de instandhouding van glaspanelen en/of uitvoering van werkzaamheden aan glaspanelen. Deze deelcertificaten kunnen los van elkaar worden behaald.

In 2024 was Kiwa de uitvoerende certificerende instelling.

URL 4002: Statistieken certificering

	2024	2023	2022	2021
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	1	1	1	1
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	1	1	1	1
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	0	0	0	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	1	1	1	1
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	1	1	1	1
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0

Het aantal certificaathouders is hetzelfde gebleven. Ook in 2024 is er één certificaathouder voor URL 4002. Tijdens de audit is één aandachtspunt geconstateerd, geen verbeterpunten of tekortkomingen.

5.6 URL 4003 Historisch metselwerk

Sinds 2014 is de URL 4003 Historisch Metselwerk van kracht. Deze URL wordt bij het certificeren van *gespecialiseerde aannemers* gecombineerd met BRL ERM 4000. Voor het historisch metselwerk geldt URL 4003 Historisch metselwerk (versie 1.3, d.d. 06-11-2020) en de Beoordelingsrichtlijn Onderhoud en restauratie van monumenten' (BRL ERM 4000, versie 2.0 d.d. 21-05-2021).

Daarnaast is certificatie voor URL 4003 sinds 2018 verplicht voor *hoofdaannemers* die zich laten certificeren onder BRL 3000 (zie par. 4.3 BRL 3000 Erkend Restauratie Bouwbedrijf voor meer informatie over certificering voor URL 4003 onder BRL 3000).

De gegevens in deze paragraaf betreffen alleen die voor URL 4003 in combinatie met BRL 4000 voor gespecialiseerde aannemers. Hierbij zijn Kiwa en SKG-IKOB certificeerder. Er wordt jaarlijks 1 kantooraudit en minimaal 1 bouwplaats-audit per certificaathouder uitgevoerd. De certificaathouder meldt aan waar een bouwplaats-audit kan worden uitgevoerd.

De mogelijkheid bestaat om de audit voor URL 4003 te combineren met die voor URL 4006.

URL 4003: Statistieken certificering

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	2	2	2	1	3	3
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	2	2	2	2	1	3
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	0	0	0	1	0	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	2	2	2	2	3	3
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	1	2	2	2	1	3
Aantal niet-uitgevoerde audits	1	0	0	0	2	0
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten (faillissement)	0	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0	0	0	2	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0	0

Vanwege het beperkt aantal certificaathouders onder deze regeling worden geen verdere specificaties vermeld.

5.7 URL 4005 Betonrestauratie – Realisatie

De uitvoeringsrichtlijn Betonrestauratie - Realisatie (URL 4005; versie 1.1 d.d. 21-05-2021) beschrijft de werkzaamheden bij het restaureren van historisch beton, en de restauratie van monumenten. Een certificaathouder moet ook voldoen aan de eisen in de Beoordelingsrichtlijn 'Onderhoud en restauratie van monumenten' (BRL ERM 4000, versie 2.0 d.d. 21-05-2021).

Er wordt jaarlijks 1 kantooraudit en minimaal 1 bouwplaatsaudit per certificaathouder uitgevoerd. De certificaathouder meldt waar een bouwplaatsaudit kan worden uitgevoerd

Uitvoerende certificerende instellingen zijn SGS Intron en SKG-IKOB.

Voor een aantal aandachtspunten is er een overlap met KOMO 3201.

URL 4005: Statistieken certificering

	2024	2023	2022	2021
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	3	3	3	0
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	4	3	3	3
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	1	0	0	3
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	4	3	3	3
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	4	3	3	3
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0

5.8 URL 4006 Historisch voegwerk

De uitvoeringsrichtlijn Historisch voegwerk (URL 4006, versie 2.1 d.d. 26-06-2015) beschrijft de werkzaamheden bij het restaureren van historisch metselwerk. Een certificaathouder moet ook voldoen aan de eisen in de Beoordelingsrichtlijn 'Onderhoud en restauratie van monumenten' (BRL ERM 4000).

Kiwa, SKG-IKOB en EBN waren in 2024 de uitvoerende certificerende instellingen.

Bedrijven met een certificaat volgens de BRL 4000/URL4006 voldoen automatisch ook aan de eisen van de Kennis+Kunde-regeling wat betreft voegen.

Er wordt jaarlijks 1 kantooraudit en minimaal 2 bouwplaats audit per certificaathouder uitgevoerd. De certificaathouder meldt aan waar een bouwplaats-audit kan worden uitgevoerd.

In totaal betreft dit 7 bedrijven, waarvan één bedrijf met 4 vestigingen. Het totaal aantal certificaten betreft 10.

URL 4006: Statistieken certificering

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal certificaathouders begin verslagjaar	7	8	8	5	9	9
Aantal certificaathouders einde van verslagjaar	7	7	8	8	5	9
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	0	0	0	3	0	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	7	8	8	8	9	9
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	5	7	7	8	5	9
Aantal opgeschorte certificaten	0	1	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0	0	0	4	0

Over de audits zijn in 2024 geen aandachtspunten, verbeterpunten of tekortkomingen gemeld.

Voor twee certificaathouders konden in 2024 geen audit worden uitgevoerd. Deze volgen in 2025.

5.9 URL 4007 Steenhouwwerk

Voor steenhouwers die zich toeleggen op het restaureren van monumenten geldt URL 4007 Restauratie Steenhouwwerk (versie 2.0 d.d. 21 mei 2021) en de Beoordelingsrichtlijn 'Onderhoud en restauratie van monumenten' (BRL ERM 4000, versie 2.0 d.d. 21-5-2021).

Kiwa certificeert voor deze richtlijn.

URL 4007: Statistieken certificering

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal certificaathouders begin verslagjaar	4	4	4	4	5	5
Aantal certificaathouders einde verslagjaar	4	4	4	4	4	5
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	0	0	0	0	0	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	4	4	4	4	5	5
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	4	4	0	4	4	5
Aantal niet-uitgevoerde audits	0	0	0	0	1	0
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten (faillissement)	0	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0	0	0	1	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0	0

Tijdens de audits zijn geen aandachtspunten, verbeterpunten of tekortkomingen geconstateerd.

5.10 URL 4009 Historisch schilderwerk

Voor historisch schilderwerk geldt de Uitvoeringsrichtlijn 'Restauratie Historisch Schilderwerk' (versie 2.1 d.d. 21-05-2021) en de Beoordelingsrichtlijn Onderhoud en restauratie van monumenten' (BRL ERM 4000, versie 2.0 d.d. 21-5-2021). Certificering volgens deze regeling wordt verzorgd door Kiwa.

URL 4009: Statistieken certificering

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal certificaathouders begin verslagjaar	29	25	21	16	14	15
Aantal certificaathouders einde verslagjaar	35	29	25	20	16	14
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	6	5	6	4	4	1
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	35	30	21	20	16	14
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	35	30	20	20	16	12
Aantal niet-uitgevoerde audits (alsnog uitgevoerd in volgend verslagjaar)	0	0	1	0	0	2
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	1	2	0	2	2
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties (extra bezoeken)	0	0	0	0	0	0

Het in 2023 beëindigde certificaat is in 2024 weer vernieuwd.

Controleaspecten/toetspunten. Paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven.
 (A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)

BRL 4000		Controleaspect 2024	A	V	T
H2 Eisen aan het bedrijf					
2.1	Inschrijving handelsregister		1		
2.2	Bedrijfsprofiel		2		2
2.4	Evaluatie en oplevering		4		
2.5	Opleiding		4	2	
2.6	Eisen aan de continuïteit van de kennis		3		
<i>Subtotaal</i>			14	2	2
H3 Eisen aan de organisatie					
3.1	Beleid		5	1	
3.3	Inkoop		1		
3.4	Beoordeling toeleveranciers / onderaannemers		7		
<i>Subtotaal</i>			13	1	0
H4 Eisen aan het proces					
4.1.1	Uitgangspunten voor het nemen van beslissingen		2	1	
4.1.2	Vastlegging volgens restauratieladder (Restauratiecategorieën)		2	1	
4.2.4	Onderaanneming		6		
4.2.7	Oplevering		1		
4.3	Goedkeurmomenten		1		
4.4	Afbakening verantwoordelijkheid		1		
<i>Subtotaal</i>			13	2	0
H5 Eisen aan het systeem voor interne kwaliteitsbewaking					
5.1	Algemeen		8		
5.2.1	Management review		1		
5.4	Meetmiddelen		2		
<i>Subtotaal</i>			11	0	0

URL 4009		Controleaspect 2024	A	V	T
Eisen aan het proces Historisch Schilderwerk					
3.1.1	Uitgangspunten voor het nemen van beslissingen bij onderhoud en restauratie		2	2	
3.1.2	Restauratiecategorieën bij historisch schilderwerk		3	1	
3.2.2	Afbakening		2		
3.9	Eisen aan de opleveringscontrole		1		
5	Kennis en ervaring		3	2	
<i>Subtotaal</i>			11	5	0
Totaal			62	10	2

Er wordt regelmatig melding gemaakt van vakbekwaam personeel en kwalitatief goed uitgevoerd schilderwerk, zowel op hout als steenachtige ondergronden
 In enkele gevallen zijn afwijkingen geconstateerd, zoals het vervangen van besnijwerk door tape, wat niet conform de richtlijnen is. Dit benadrukt het belang van kennis en naleving van de technische normen.

Tot slot

Voor 2025 voorziet de CI opnieuw een toename van het aantal certificaten.

5.11 URL 4010 Historisch leidak

De uitvoeringsrichtlijn Historisch Leidak Maasdekking en Rijndekking (URL 4010, versie 2.1 d.d. 26-11-2021) beschrijft de werkzaamheden bij het dekken van daken, met natuurleien (zowel Maas- als Rijndekking) bij onderhoud en de restauratie van monumenten. Een certificaathouder moet ook voldoen aan de eisen in de Beoordelingsrichtlijn 'Onderhoud en restauratie van monumenten' (BRL ERM 4000, versie 2.0 d.d. 21-5-2021). Er kunnen twee deelcertificaten worden toegekend: 'Leibedekking in Maasdekking' en 'Leibedekking in Rijndekking'. Certificering kan worden uitgevoerd door SKG-IKOB Certificatie en EBN. Er wordt jaarlijks één kantooraudit en minimaal één bouwplaatsaudit per certificaathouder uitgevoerd. De certificaathouder meldt waar een bouwplaatsaudit kan worden uitgevoerd.

Naast enkele grotere bedrijven bestaat het grootste deel van de certificaathouders uit kleine bedrijven met ca. 5 tot 8 personeelsleden. Deze bedrijven zijn vaak te typeren als kleine platte organisaties.

URL 4010: Statistieken certificering

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal certificaathouders begin verslagjaar	13	14	14	14	15	15
Aantal certificaathouders aan einde verslagjaar	14	13	14	14	14	15
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	1	0	0	0	0	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	14	14	14	14	14	15
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	14	13	12	14	15	15
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	1	0	0	1	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0	0

Controleaspecten/toetspunten. Paragrafen waarop geen afwijkingen zijn geconstateerd, zijn niet weergegeven. (A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)

BRL 4000	Controleaspect	A	V	T
H2 Eisen aan het bedrijf				
2.6	Eisen aan de continuïteit van de kennis	1		
<i>Subtotaal</i>		1	0	0
H3 Eisen aan de organisatie				
3.4	Beoord. toeleveranciers/onderaannemers	2		
<i>Subtotaal</i>		2	0	0
H4 Eisen aan het proces				
4.2	Eisen aan het restauratieproces	1	1	
4.3	Goedkeurmomenten	2		
<i>Subtotaal</i>		3	1	0
TOTAAL		6	1	0

Voor URL 4010 zijn geen bevindingen gedaan.

De CI's merken op dat de certificaathouder kennis, vaardigheden en kwaliteitsbewustzijn op peil dient te houden (zie BRL 4000 par. 2.6), ook in een periode zonder restauratieprojecten, om als restauratiespecialist gekwalificeerd te blijven voor belangrijke restauratieprojecten.

De certificaathouder omschrijft niet altijd op welke momenten en op welke criteria hij zijn leveranciers en onderaannemers selecteert en beoordeelt. Goedkeurmomenten e.d. worden niet altijd schriftelijk vastgelegd.

5.12 URL 4011 Metalen dakbedekkingen en goten

Uitvoeringsrichtlijn URL 4011 (versie 2.1, d.d. 26-11-2021) beschrijft de eisen bij werkzaamheden aan metalen dakbedekkingen en goten bij monumenten. Een certificaathouder moet ook voldoen aan de eisen in de Beoordelingsrichtlijn 'Onderhoud en restauratie van monumenten' (BRL ERM 4000 versie 2.0, d.d. 21-05-2021). Certificering wordt uitgevoerd door SKG-IKOB Certificatie. Er wordt jaarlijks één kantooraudit en minimaal één bouwplaatsaudit per certificaathouder uitgevoerd. De certificaathouder meldt waar een bouwplaatsaudit kan worden uitgevoerd.

URL 4011: Statistieken certificering

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal certificaathouders begin verslagjaar	13	13	11	9	4	0
Aantal certificaathouders einde verslagjaar	11	13	13	12	9	4
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	0	0	2	3	5	4
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	11	13	13	11	9	4
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	11	13	12	11	9	4
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	2	0	0	0	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0	0

Twee certificaten zijn beëindigd. Een van deze certificaathouders gaf aan de certificering te beëindigen omdat opdrachtgevers geen onderscheid maken bij opdrachtverlening.

Controleaspecten/toetspunten. Paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven. (A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)

BRL 4000	Controleaspect	A	V	T
H3 Eisen aan de organisatie				
3.6	Gebruik logo ERM	1		
TOTAAL		1	0	0

Tot slot

De CI stelt dat de ERM-certificaathouders een zeer hoog kennisniveau hebben. Dit minimaliseert afwijkingen in werkzaamheden en draagt bij aan de stabiliteit van het aantal certificaathouders.

5.13 URL 4012 Historisch metaal (ferro)

Smederijen en andere bedrijven die historische metaalbewerking uitvoeren, kunnen zich laten certificeren conform URL 4012 Historisch Metaal (ferro) versie 1.0 d.d. 16-06-2017 en de Beoordelingsrichtlijn Onderhoud en restauratie van monumenten' (BRL ERM 4000, versie 2.0 d.d. 21 mei 2021). Een smederij dit in het bezit is van het certificaat URL 4012 heeft door middel van een vakbekwaamheidstoets (meesterproef) aangetoond dat deze het vak van smeden beheerst.

Middelgrote of grote bedrijven (vanaf 5 fte) worden voor URL 4012 ieder anderhalf jaar volledig getoetst op hun vakbekwaamheid en hun bedrijfsvoering. Kleine bedrijven (tot en met 4 fte) worden eens per 3 jaar getoetst op hun bedrijfsvoering en ieder anderhalf jaar op hun vakbekwaamheid.

Stichting Keurmerk Branches (SKB) is certificeerder, in samenwerking met Kiwa als lead-auditor voor de uitvoering van de systeemaudits.

In 2023 zijn de certificaten van de deelnemende smederijen verlengd. In 2024 zijn er geen audits uitgevoerd. In 2025 worden de zes gecertificeerde bedrijven uitgenodigd om het certificaat te verlengen door de vakbekwaamheidsaudit op basis van URL 4012. Daarnaast wordt een systeemaudit doorlopen, waarbij het interne kwaliteitssysteem wordt beoordeeld.

URL 4012: Statistieken certificering

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal certificaathouders begin verslagjaar	6	6	8	8	8	12
Aantal certificaathouders einde verslagjaar	6	6	6	8	8	8
Aantal nieuwe certificaten in verslagjaar	0	0	0	8	0	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	0	6	0	8	0	8
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	0	6	0	8	0	6
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0	2	0	0	4
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0	0

Tot slot

De CI stelt dat gecertificeerde bedrijven zich onderscheiden door bewezen en aangetoond vakmanschap, maar dat er meer factoren die een rol spelen bij het restaureren van monumentale objecten. Zo zouden overheden steeds vaker het accent leggen op prijsstelling in plaats van kwaliteit.

5.14 URL 4014 Historisch pannendak

Uitvoeringsrichtlijn URL 4014 (versie 2.1, d.d. 10-09-2021) beschrijft de eisen bij werkzaamheden aan pannendaken bij monumenten. Een certificaathouder moet ook voldoen aan de eisen in de Beoordelingsrichtlijn 'Onderhoud en restauratie van monumenten' (BRL ERM 4000 versie 2.0, d.d. 21-05-2021). Certificering wordt uitgevoerd door SKG-IKOB Certificatie.

URL 4014: Statistieken certificering

	2024	2023	2022
Aantal certificaathouders aan het begin van het verslagjaar	1	0	0
Aantal certificaathouders aan het einde van het verslagjaar	1	1	0
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	1	1	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	1	1	0
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	1	1	0
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0

Controleaspecten/toetspunten. Paragrafen waarop geen afwijkingen zijn geconstateerd, zijn niet weergegeven. (A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)

BRL 4000	Controleaspect	A	V	T
H3 Eisen aan de organisatie				
3.6	Gebruik logo ERM	1		
TOTAAL		1	0	0

Er zijn geen aandachtspunten, verbeterpunten of tekortkomingen geconstateerd wat betreft URL 4014.

Tot slot

Sinds 2023 is er een certificaathouder voor deze erkenningsregeling. De CI verwacht dat er in de toekomst meer certificaathouders zullen volgen. Dit ook omdat er veel bedrijven gecertificeerd zijn onder KOMO BRL 1513 (keramische en betonnen dakpannen). De CI brengt bij hen URL 4014 onder de aandacht voor werk aan monumenten.

5.15 URL 5001 Houtaantasting

Op basis van URL 5001 Houtaantasting versie 1.1. d.d. 6 november 2020 is certificering mogelijk voor het bestrijden van houtaantasting door insecten en zwammen. Dit in combinatie met het certificatieschema 'IPM Houtbescherming'.

In 2024 zijn audits voor deze certificaten uitgevoerd door CUC (ControlUnion)

De auditcyclus beslaat 3 jaar.

URL 5001: Statistieken certificering

	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	6	5	3	4	2	2
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	5	6	5	3	4	2
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	0	2	2	0	2	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	5	7	5	3	4	0
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	5	7	5	3	4	2
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	1	1	0	1	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0	0	0

Er zijn in 2024 bij audits geen aandachtspunten, verbeterpunten of tekortkomingen geconstateerd.

Er is nog steeds weinig vraag vanuit de markt.

5.16 URL 6010 Hovenierswerk historische tuinen en parken

Voor hoveniers die zich toeleggen op het hovenierswerk geldt URL 6010 Hovenierswerk historische tuinen en parken (versie 1.0, d.d. 11-03-2016) en de Beoordelingsrichtlijn 'Groen erfgoed' (BRL ERM 6000; versie 2.0, d.d. 21-05-2021). Op basis van toetsing aan deze richtlijnen krijgen bedrijven een certificaat voor werkzaamheden aan Groene monumenten. In 2024 zijn de audits voor URL 6010 uitgevoerd door Kiwa. Het aantal certificaathouders blijft voorsnog steken op vier.

BRL 6000: Statistieken certificering

	2024	2023	2022	2021
Aantal certificaathouders aan begin van verslagjaar	4	4	1	1
Aantal certificaathouders aan einde van verslagjaar	4	4	4	1
Aantal nieuwe certificaten in het verslagjaar	0	0	3	0
Aantal uit te voeren audits in het verslagjaar	4	4	4	1
Aantal uitgevoerde audits in het verslagjaar	4	4	4	1
Aantal opgeschorte certificaten	0	0	0	0
Aantal ingetrokken certificaten	0	0	0	0
Aantal beëindigde certificaten	0	0	0	0
Ontvangen klachten van derden	0	0	0	0
Sancties/vervolgacties	0	0	0	0

Controleaspecten/toetspunten. Paragrafen waarop geen bevindingen zijn gedaan, zijn niet weergegeven. (A = aandachtspunt, V = verbeterpunt, T = tekortkoming)

URL 6010	Controleaspect	A	V	T
2.8	Materiaal, materieel en gereedschappen	1		
5.2.4	Rozenperken	1		
5.5	Vaste plantenborders	1		
TOTAAL		3	0	0

Tot slot

Kiwa meldt dat deze BRL al jarenlang een stabiele regeling is met weinig schommelingen in aantal certificaathouders en daarmee ook weinig veranderingen in de auditbevindingen. De certificaathouders krijgen veel positieve feedback op het vakmanschap. De CI heeft dit jaar een nieuwe (relatief jonge) deskundige als auditor kunnen opleiden voor deze BRL, waardoor er inmiddels twee deskundigen zijn als auditcapaciteit.

5.17 RestauratorenRegister

Sinds 1 juli 2019 is het RestauratorenRegister operationeel: een beroepsregister voor professionele restauratoren van roerend cultureel erfgoed. De registratie geldt voor 5 jaar.

Voor opname in dit register moet de restaurator voldoen aan criteria zoals vastgelegd in het document Registratie-eisen. Hij/zij wordt daarop getoetst door een toetsende instelling (in 2024: Hobéon).

Het RestauratorenRegister kent inmiddels 30 specialismen.

Eind 2024 waren er 30 restauratoren opgenomen in het register. Daarmee stijgt het aantal geregistreerden behoorlijk. Eind 2023 waren dat er nog 16, eind 2022 9; eind 2021 slechts 4.

Het aantal geregistreerden neemt dus toe. Ook voor 2025 wordt toename voorzien.

Bijlage 1: Overzicht ERM-richtlijnen voor het onderhouden en restaureren van monumenten (rood en groen) per 31-12-2024

Nr	Titel	Beroepsgroep	Versie	In voorbereiding/ gepland
----	-------	--------------	--------	------------------------------

Gebouwde monumenten

BRL ERM 1000	Erkend Restauratie-Architectenbureau (vml. GEAR)	Restauratie-architecten	2.1	
URL 1001	Visie & Ontwerp	Restauratie-architecten	1.0	Aanpassing in 2025
BRL ERM 2000	Erkend Monumenten Adviesbureau (EMA)	Monumenten-adviseurs	5.0	
URL 2001	Bouwtechnisch Advies	Adviseurs bouwkunde en verduurzaming, restauratie-architecten	3.1	Aanpassing na verzelfstandigen van verduurzamingsadvies
URL 2002	Molenadvies	Molenadviseurs	1.0	
URL 2003	Betonrestauratie - Advies	Adviseurs voorbereiding betonrestauratie	1.1	
URL 2004	Kleurhistorisch onderzoek	Kleuronderzoekers	1.0	
URL 2005	Gebouwinspecties	Inspecteurs gebouwen, Monumentenwacht	1.1	
URL 2006	Schouwen van gebouwde monumenten	Dataverzamelaars, Monumentenwacht	1.0	
URL 2007	Bouwhistorisch onderzoek	Bouwhistorici		In ontwikkeling 2025
	Verduurzamingsadvies	Adviseurs verduurzaming		In ontwikkeling 2026
	Ontwerpadvies inpassen van installaties in monumenten	Installatie-adviesbureaus		In ontwikkeling 2026
BRL ERM 3000	Erkend Restauratie Bouwbedrijf (ERB)	(Hoofd)aannemers	2.3	Actualisatie in 2025/2026
URL 3001	Houtconstructies	(Hoofd)aannemers	1.1	Idem
URL 4003	Historisch Metselwerk	(Hoofd)aannemers	1.3	
BRL ERM 3500	De Erkende Molenmaker	Molenmakers	2.0	
BRL ERM 4000	Onderhoud en Restauratie Monumenten	Gespecialiseerde aannemers	2.0	
URL 4001	Historisch Timmerwerk	Restauratie-timmerbedrijven	2.0	
URL 4002	Glas-in-loodpanelen	Glazeniers	2.0	
URL 4003	Historisch Metselwerk	Restauratie-metselaars	1.3	
URL 4004	Riet	Rietdekkers	2.1	

Nr	Titel	Beroepsgroep	Versie	In voorbereiding/ gepland
URL 4006	Historisch voegwerk	Restauratievoegers	2.1	Gepland
URL 4007	Steenhouwwerk	Restauratie- steenhouwers	2.0	
URL 4008	Stucwerk			Gepland
URL 4009	Historisch schilderwerk	Restauratie-schilders	2.1	
URL 4010	Historisch leidak	Leidekkers	2.1	
URL 4011	Metalen dakdekkingen en goten bij monumenten	Metalen-dakdekkers	2.1	
URL 4012	Historisch metaal	Restauratiesmeden, metaalbewerkers	1.0	
URL 4013	Historisch parket	Parketteurs en restauratoren	1.0	
URL 4014	Historisch pannendak	Dakwerkers, pannenleggers	2.1	
URL 4015	Vlakglas in monumenten	Glaszetters		Af te ronden begin 2026
BRL KPMB⁶	Module A Houtbescherming (KPMB)	Plaagdier-manage- mentbedrijven		
URL 5001	Houtaantasting (bestrijden houtaantasting door insecten en zwammen)	Plaagdier-manage- mentbedrijven	1.1	
BRL KOMO 2826⁷	Vervaardiging van metsel- en lijmwerkconstructies en/of voegwerk	Gevelreinigers, schoonmaak- bedrijven		
URL 2826-08 ⁸	Gevelreiniging	Gevelreinigers, schoonmaak-bedrijven	1.0	

Groene monumenten

BRL ERM 6000	Onderhoud en Restauratie groene monumenten	Groen Erfgoed- bedrijven	2.0	
URL 6001	Richtlijnen tuinhistorisch onderzoek	Adviseurs groen erfgoed	1	Actualisatie in voorbereiding
URL 6010	Hovenierswerk historische tuinen en parken	Hoveniers groen erfgoed (tuinen en parken)	1.0	

Klinkend erfgoed

BRL ERM 7000	Klinkend Erfgoed			
URL 7010	Historische orgels	Orgelmakers	0.1	Geen certificering mogelijk

⁶ In beheer bij stichting KPMB, afstemming met ERM.

⁷ In beheer bij SKG-IKOB, afstemming met ERM.

⁸ In beheer bij SKG-IKOB, afstemming met ERM.

Nr	Titel	Beroepsgroep	Versie	In voorbereiding/ gepland
----	-------	--------------	--------	------------------------------

Roerend erfgoed en historische interieurs

Roerend erfgoed en historische interieurs				
	Restauratorenregister Restauratorenregister.nl	Restauratoren roerend erfgoed en historische binnenruimten		

Gemeentelijk toezicht (gebouwde monumenten)

Gemeentelijk toezicht (gebouwde monumenten)				
	Monumententoezicht Monumententoezicht.nl	Toezichthouders BWT en erfgoed van gemeenten en omgevingsdiensten		

Bijlage 2: Werkgebieden van de CI's

Werkgebied (BRL/URL of register)	Kiwa	Hobéon	SKG- IKOB	SKH	SKB	CUC	EBN	SGS
1000/1001		X						
2000/2001		X						
2000/2002		X						
2000/2003		X	X					X
2000/2004		X						
2000/2005		X						
3000/3001*	X						X	
3500/3500	X							
4000/4001	X			X			X	
4000/4002	X							
4000/4003	X		X				X	
4000/4004								
4000/4005	X		X					X
4000/4006	X		X				X	
4000/4007	X							
4000/4008								
4000/4009	X							
4000/4010			X				X	
4000/4011			X					
4000/4012	X				X			
4000/4013	X							
4000/4014			X					
KPMB/5001	X					X	X	
6000/6001								
6000/6010	X							
geen/7010								
2826/20-104								
RestauratorenRegister		X						

* *Altijd in combinatie met URL 4003*

De tabel geeft de situatie weer per eind 2024. Wijzigingen in het werkgebied zijn uiteraard mogelijk, raadpleeg hiervoor Stichting ERM.